

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi edunvalvontavaltuutuksesta annetun lain ja holhoustoimesta annetun lain muuttamisesta

Asia

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi edunvalvontavaltuutuksesta annetun lain ja holhoustoimesta annetun lain muuttamisesta (HE 69/2025 vp).

Valiokuntakäsittely

Valiokunnan mietintö: Lakivaliokunta (LaVM 15/2025 vp).

Päätös

Eduskunta on hyväksynyt seuraavat lait:

Laki

edunvalvontavaltuutuksesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan edunvalvontavaltuutuksesta annetun lain (648/2007) 17, 18, 20 ja 21 § seuraavasti:

17 §

Valtuutetun esteellisyys

Valtuutettu ei saa edustaa valtuuttajaa, jos vastapuolena on:

- 1) valtuutettu itse, valtuutetun puoliso tai joku, jota valtuutettu edustaa;
- 2) valtuutetun tai hänen puolisonsa lapsi, lapsenlapsi, sisarus, vanhempi tai isovanhempi taikka tällaisen henkilön puoliso; tai
- 3) valtuutetun sisaruksen lapsi.

Puolisoilla tarkoitetaan 1 momentissa aviopuolisoita ja yhteisessä taloudessa avioliitonomaisissa olosuhteissa tai muussa parisuhteessa eläviä. Sukulaisiin rinnastetaan vastaavat puolisukelaiset.

Valtuutettu ei saa edustaa valtuuttajaa myöskään silloin, kun valtuutetun ja valtuuttajan edut saattavat muusta kuin 1 momentissa mainitusta syystä joutua asiassa ristiriitaan keskenään.

Eduskunnan vastaus EV 167/2025 vp

18 §

Omaisuuksen lahjoittaminen

Valtuutettu ei saa lahjoittaa valtuuttajan omaisuutta, jollei 2 momentista muuta johdu.

Valtuutettu saa antaa valtuuttajan puolesta lahjan, jonka antamisen perusteet on yksilöity valtakirjassa.

Sen estämättä, mitä 17 §:ssä säädetään, valtuutettu on oikeutettu antamaan valtuuttajan puolesta muille kuin itselleen olosuhteisiin nähden tavanomaisen ja taloudelliselta merkitykseltään vähäisen lahjan, jos se on 2 momentissa tarkoitettulla tavalla yksilöity.

20 §

Suhde eräisiin muualla laissa oleviin valtakirjaa koskeviin säännöksiin

Valtuutettu on edunvalvontavaltuutuksen perusteella kelpoinen myymään tai muutoin luovuttamaan kiinteistön, hakemaan kiinnitystä tai sähköisen panttikirjan saajaa koskevaa kirjausta taikka perustamaan panttioikeuden kiinteistöön sen estämättä, mitä maakaaren (540/1995) 2 luvun 3 §:n 1 momentissa, 4 luvun 1—3 §:ssä, 16 luvun 4 a §:n 1 momentissa ja 8 a §:n 2 momentissa sekä 17 luvun 1 §:n 2 momentissa säädetään.

Valtuutettu on edunvalvontavaltuutuksen piiriin kuuluvissa asioissa oikeutettu ottamaan vastaan haasteen sen estämättä, mitä oikeudenkäymiskaaren 11 luvun 16 §:n 1 momentissa säädetään.

Muualla laissa olevaa säännöstä, joka rajoittaa valtakirjan voimassaoloaikaa, ei sovelleta edunvalvontavaltuutukseen.

Mitä 1—3 momentissa säädetään, sovelletaan vain, jollei valtakirjassa ole erikseen toisin määrätty.

21 §

Edunvalvojan määrääminen valtuutetun tehtäviin

Jos valtuutettu on sairauden tai esteellisyyden vuoksi taikka muusta syystä tilapäisesti estynyt hoitamasta tehtäväänsä eikä valtuuttaja ole nimennyt varavaltuutettua, käräjäoikeus tai valtuutetun pyynnöstä holhousviranomainen voi määrätä edunvalvojan valtuutetun tehtäviin soveltaen, mitä holhoustoimesta annetussa laissa säädetään sijaisen määräämisestä edunvalvojalle. Valtuutetun tehtäviin määrättyyn edunvalvojaan sovelletaan tämän lain 14—20 §:ää. Muilta osin häneen sovelletaan, mitä holhoustoimesta annetussa laissa säädetään edunvalvojasta.

Edellä 1 momentissa tarkoitettun edunvalvojan tehtävä lakkaa, kun valtuutettu ja edunvalvoja esteen lakattua yhdessä tekevät siitä ilmoituksen 29 §:ssä tarkoitettulle holhousviranomaiselle. Jos valtuutettu ja edunvalvoja ovat eri mieltä siitä, onko edunvalvojan tehtävä lakannut, holhoustoimesta annetun lain 70 tai 71 §:ssä tarkoitettu käräjäoikeus ratkaisee asian jommankumman hakemuksesta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Eduskunnan vastaus EV 167/2025 vp

Edunvalvontavaltuutukseen, jota koskeva valtakirja on tehty ennen tämän lain voimaantuloa, sovelletaan tämän lain 20 §:n 1 momentin asemesta tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä, kuitenkin niin, että jos valtakirjassa on nimenomaisesti määrätty, että valtuutettu saa edunvalvontavaltuutuksen nojalla myydä tai muuten luovuttaa kiinteistön, hakea kiinnitystä tai sähköisen panttikirjan saajaa koskevaa kirjausta taikka perustaa panttioikeuden kiinteistöön, valtuutettu on kelpoinen edustamaan valtuuttajaa näissä oikeustoimissa sen estämättä, mitä maakaaren 2 luvun 3 §:n 1 momentissa, 4 luvun 1—3 §:ssä, 16 luvun 4 a §:n 1 momentissa ja 8 a §:n 2 momentissa sekä 17 luvun 1 §:n 2 momentissa säädetään.

Arvioitaessa sellaisen oikeustoimen pätevyyttä, jonka valtuutettu tai valtuutetun tehtäviin 21 §:n nojalla määrätty edunvalvoja on tehnyt ennen tämän lain voimaantuloa, sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

Laki

holhoustoimesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan holhoustoimesta annetun lain (442/1999) 34 §:n 1 momentin 8 ja 12 kohta sekä 95 §, sellaisena kuin niistä on 95 § laissa 1135/2019,

muutetaan 4 §:n 1 momentti, 32 §:n 3 momentti, 34 §:n 1 momentin 3—5, 10, 11 ja 13 kohta, 35 §, 39 §:n 2 momentti, 66 ja 66 a §, sellaisina kuin niistä ovat 32 §:n 3 momentti ja 34 §:n 1 momentin 11 kohta laissa 649/2007, 34 §:n 1 momentin 10 kohta laissa / , 34 §:n 1 momentin 13 kohta laeissa 1094/2017 ja 230/2019 sekä 66 ja 66 a § laissa 122/2011, sekä

lisätään lakiin uusi 34 a § seuraavasti:

4 §

Alaikäisen edunvalvojina ovat hänen huoltajansa, jollei jäljempänä toisin säädetä. Tuomioistuimien voi tämän luvun mukaisesti kuitenkin vapauttaa huoltajan edunvalvojan tehtävästä ja tarvittaessa määrätä muun henkilön alaikäisen edunvalvojaksi hoitamaan tämän taloudellisia asioita. Alaikäisen huollosta säädetään lapsen huollosta ja tapaamisoikeudesta annetussa laissa (361/1983).

32 §

Muu edunvalvoja kuin alaikäisen lapsensa huoltajana oleva vanhempi ei saa edustaa päämies-tään myöskään, jos vastapuolena on:

- 1) edunvalvojan lapsen puoliso taikka edunvalvojan puolison lapsi tai tämän puoliso;
 - 2) edunvalvojan tai hänen puolisonsa lapsenlapsi, sisarus, vanhempi tai isovanhempi taikka tällaisen henkilön puoliso; tai
 - 3) edunvalvojan sisaruksen lapsi.
-

Eduskunnan vastaus EV 167/2025 vp

34 §

Jollei laissa toisin säädetä, edunvalvojalla ei ole oikeutta ilman holhousviranomaisen lupaa päämiehensä puolesta:

3) luovuttaa kiinteää tai muuta 1 kohdassa tarkoitettua omaisuutta toisen käytettäväksi pitemmäksi ajaksi kuin viideksi vuodeksi;

4) ottaa muuta rahalainaa kuin valtion takaamaa opintolainaa tai sosiaalisesta luototuksesta annetun lain (1133/2002) nojalla myönnettävää luottoa eikä sitoutua vekselivastuuseen tai vastuuseen toisen velasta;

5) ryhtyä harjoittamaan elinkeinoa alaikäisen päämiehensä lukuun, ellei kyse ole aiemmin harjoitetun elinkeinon jatkamisesta kuolinpesässä;

10) luovuttaa tai vastiketta antamalla hankkia asumisoikeusasunnoista annetussa laissa (393/2021) tarkoitettua asumisoikeutta taikka osakkeita tai osuuksia, jotka oikeuttavat hallitsemaan huoneistoa tai muuta osaa rakennuksesta tai kiinteistöstä, lukuun ottamatta 34 a §:n 1 momentin 5 kohdassa tarkoitettuja osakkeita tai osuuksia;

11) luovuttaa 10 kohdassa tarkoitetun asumisoikeuden, osakkeiden tai osuuksien nojalla hallittua huoneistoa tai muuta osaa rakennuksesta tai kiinteistöstä määräaikaisella sopimuksella toisen käytettäväksi pitemmäksi ajaksi kuin viideksi vuodeksi; eikä

13) antaa rahalainaa.

34 a §

Edunvalvojalla on oikeus ilman holhousviranomaisen lupaa päämiehensä puolesta:

1) tallettaa varoja Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa toimiluvan saaneeseen luottolaitokseen;

2) hankkia valtion, Ahvenanmaan maakunnan, kunnan tai kuntayhtymän liikkeeseen laskemia joukkovelkakirjoja;

3) hankkia sellaisia arvopapereita, joilla käydään kauppaa kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annetun lain (1070/2017) 1 luvun 2 §:n 7 kohdassa tarkoitettussa pörssissä, 5 kohdassa tarkoitettulla säännellyllä markkinalla tai 4 kohdassa tarkoitettussa monenkeskisessä järjestelmässä;

4) hankkia osuuksia Suomessa rekisteröidyssä siirtokelpoisiin arvopapereihin kohdistuvaa yhteistä sijoitustoimintaa harjoittavia yrityksiä (yhteissijoitusyritykset) koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2009/65/EY mukaisessa sijoitusrahastossa ja sellaisessa sijoitusrahastolain (213/2019) 23 luvun 1 §:n 1 momentissa tarkoitettussa ulkomaisessa yhteissijoitusyrityksessä, joka mainitun pykälän 2 momentin mukaan saa markkinoida osuuksiaan Suomessa;

5) hankkia sellaisia osakkeita ja osuuksia, joiden tuottaman oikeuden pääasiallisena sisältönä on oikeus kotitaloudessa tavallisesti käytettävän hyödykkeen tai palvelun saamiseen, jos osuuteen ei liity henkilökohtaista vastuuta yhteisön veloista.

Edunvalvojalla on oikeus päämiehen puolesta tallettaa varoja muihin kuin 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettuihin luottolaitoksiin, hankkia muita kuin 2—5 kohdassa tarkoitettuja rahoitusvälineitä ja osuuksia yhteisöissä ja hankkia kryptovaroja, jos holhousviranomainen myöntää oikeustoimeen luvan tai jos oikeustoimi toteutetaan holhousviranomaisen hyväksymän omaisuuden hoitosuunnitelman mukaisesti.

Eduskunnan vastaus EV 167/2025 vp

Mitä 1 ja 2 momentissa säädetään holhousviranomaisen luvasta, sovelletaan myös sijoitettaessa päämiehen varoja sijoituskohteisiin sijoitusvakuutuksen kautta.

35 §

Holhousviranomainen voi myöntää 34 § ja 34 a §:ssä tarkoitetun luvan, jos oikeustoimi tai toimenpide, johon lupaa haetaan, on päämiehen edun mukainen. Tällöin on otettava huomioon, mitä 37—41 §:ssä säädetään omaisuuden hoitamisesta.

39 §

Muu omaisuus, jota ei ole käytettävä elatukseen tai muihin päämiehen tarpeisiin, on sijoitettava siten, että sen säilymisestä on riittävä varmuus ja että sille saadaan kohtuullinen tuotto. Vanhemman elatusvastuusta säädetään lapsen elatuksesta annetussa laissa (704/1975).

66 §

Edunvalvonta on merkittävä holhousasioiden rekisteriin myös, kun holhousviranomainen saa tiedon siitä, että:

- 1) alaikäinen on osakkaana kuolinpesässä ja hänen osuutensa pesän varoista vainajan tai pesän velkoja niistä vähentämättä ylittää 30 000 euroa; tai
- 2) alaikäisellä on edunvalvojan hoidettavana olevaa omaisuutta, jonka määrä alaikäisen velkoja siitä vähentämättä ylittää 30 000 euroa.

Alaikäisen edunvalvonta on merkittävä holhousasioiden rekisteriin, vaikka omaisuuden tai pesäosuuteen kuuluvien varojen määrä on 1 momentissa tarkoitettua määrää vähäisempi, jos siihen on erityistä syytä.

66 a §

Alaikäisen edunvalvonta, joka on merkitty holhousasioiden rekisteriin 66 §:n nojalla, voidaan poistaa rekisteristä, jos alaikäisen mainitun pykälän 1 momentissa tarkoitettu pesäosuuden tai omaisuuden arvo on pysyväisluonteisesti vähentynyt 20 000 euroon tai sitä pienemmäksi. Edunvalvontaa ei kuitenkaan voida poistaa rekisteristä, jos omaisuuden vähentyminen on aiheutunut edunvalvojan toimenpiteistä, jotka eivät ole alaikäisen edun mukaisia, tai jos edunvalvonnan säilyttämiseen rekisterissä on muutoin erityistä syytä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Arvioitaessa sellaisen oikeustoimen pätevyyttä, jonka edunvalvoja on tehnyt ennen tämän lain voimaantuloa, sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

Ennen lain voimaantuloa 66 §:n nojalla holhousasioiden rekisteriin merkitty alaikäisen edunvalvonta voidaan lain voimaantulon jälkeen poistaa rekisteristä 66 a §:ssä säädetyin edellytyksin, jos alaikäisen 66 §:n 1 momentissa tarkoitetun pesäosuuden tai omaisuuden arvo on alle 30 000 euroa.

Eduskunnan vastaus EV 167/2025 vp

Helsingissä 12.12.2025

Eduskunnan puolesta

puhemies

pääsihteeri